

اقتراح

«فلسفه فقه» عنوان دانشی است که در میان ما در آستانه پیدایش است. این شماره مجله، به کاوش درباره زمینة ها، شرایط، ماهیت و برخی از موضوع هایی که شاید بتوانند در شمار مسایل آن قرار گیرند می پردازد. بر این روی، پرسش هایی در این مجال را فرابیش چند تن از استادان حوزه و دانشگاه نهادیم و به تمنای پاسخ ایستادیم. این اقتراح حاصل این همه است.



نقدونظر: آیا علمی به نام «فلسفه فقه» وجود دارد یا

وجود می تواند داشت؟ اگر بلی، چه تعریفی از آن

دارید؟

مرکز تحقیقات کامپیوتر علوم اسلامی

مصطفی محقق داماد: البته ما ملزم نیستیم که برای فقه، یک رشته جدیدی تحت عنوان «فلسفه فقه» داشته باشیم. ولی در مقایسه با آن چیزی که در رشته های دیگر وجود دارد، تحت عنوان فلسفه علم، فلسفه حقوق و امثال اینها، می توانیم تعریفی برای فلسفه فقه بسازیم. فلسفه فقه به معنای مباحث عقلی مرتبط با فقه نیست. (چون می دانیم که در فقه هم بسیاری از مباحث عقلی وارد شده است.) بلکه به نظر می رسد اگر مباحث عقلی پیش فقهی را فلسفه فقه بنامیم، نام گذاری درستی باشد. منظور از مباحث عقلی پیش فقهی آن مباحث عقلی ای است که ما قبل از ورود در فقه باید آنها را با برهانهای عقلی به یک سامانی برسانیم و به هیچ وجه جزء مسائل فقه محسوب نمی شود. چون همچنان که روشن و مبین است و در اجزاء



نقد و نظر / سال سوم / شماره چهارم، ۲